

Utbildningsdepartementet

Nivåplacering av folkhögskolornas allmänna kurser i den nationella referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande

---

Sammanfattning

Under hösten 2015 infördes en nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande i enlighet med Europaparlamentets och rådets rekommendation om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (EUT C 111, 6.5.2008). Med kvalifikation avses ett dokumenterat resultat av lärande i form av kunskaper, färdigheter och kompetenser, t.ex. examen, certifikat och diplom. Syftet med referensramen är att underlätta jämförelser nationellt och internationellt av vilka nivåer sådana kvalifikationer motsvarar i fråga om kunskaper, färdigheter och kompetenser för att därigenom främja livslångt lärande och förbättra anställningsbarhet, rörlighet och social integration för arbetstagare och studerande inom EU.

Den nationella referensramen är reglerad i förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. Referensramen innehåller åtta nivåer som beskriver det resultat av lärande som är av betydelse för respektive nivå. Vilken nivå i referensramen som vissa kvalifikationer inom det offentliga utbildningsväsendet, t.ex. gymnasieexamen, motsvarar är reglerat i bilaga 2 till förordningen. En förutsättning för att en kvalifikations nivåplacering ska kunna anges i nämnda bilaga är att de krav på resultat av lärande, som måste vara uppfyllda för att kvalifikationen ska kunna utfärdas, är författningsreglerade. Det ställs också vissa krav på kvalitetssäkring. Nivån för kvalifikationer som inte är angivna i bilaga 2 kan fastställas efter ansökan från utfärdaren av kvalifikationen. En sådan ansökan prövas av Myndigheten för yrkeshögskolan. En ansökningsavgift utgår.

Promemorian innehåller förslag om att författningsreglera de krav på resultat av lärande som måste vara uppfyllda för att ett intyg om godkänt resultat på allmän kurs på grundläggande respektive gymnasial nivå ska

kunna utfärdas av en folkhögskola. Dessutom tydliggörs Folkbildningsrådets roll i arbetet med kvalitetssäkring av folkhögskolornas allmänna kurser inklusive utfärdande av intyg. Det föreslås vidare att det i bilaga 2 till förordningen om den nationella referensramen ska anges att intyg om godkänt resultat från allmän kurs på grundskolenivå från folkhögskola ska motsvara nivå 2 i den nationella referensramen och att intyg om godkänt resultat från allmän kurs på gymnasial nivå från folkhögskola ska motsvara nivå 4.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2017.

Innehåll

Sammanfattning.....	1
1. Författningsförslag.....	4
1.1 Förslag till förordning om ändring av förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen.....	4
1.2 Förslag till förordning om ändring av förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande	6
2. Folkhögskolornas allmänna kurser och referensramarna för kvalifikationer för livslångt lärande.....	8
2.1 Det finns en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande	8
2.2 En nationell referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande har införts	9
2.3 Folkbildningsrådet vill att det ska anges i förordningen om den nationella referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande vilken nivå intygen från de allmänna kurserna motsvarar	11
2.4 Närmare om folkhögskolornas allmänna kurser.....	11
2.5 De allmänna kurserna är idag författningsreglerade endast till viss del.....	12
3. Vissa författningsändringar bör göras för att intygen från de allmänna kurserna ska kunna nivåplaceras i förordningen om den nationella referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande	13
4. Ikraftträdande	16
5. Konsekvenser.....	16
5.1 Konsekvenser för Myndigheten för yrkeshögskolan	16
5.2 Konsekvenser för Folkbildningsrådet	16
5.3 Konsekvenser för folkhögskolorna	17
5.4 Konsekvenser för folkhögskolornas elever	17
5.5 Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen.....	17

1. Författningsförslag

1.1 Förslag till förordning om ändring av förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen

Regeringen föreskriver att 4, 9 och 15 §§ förordningen (2015:218) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Folkbildningsrådet är en ideell organisation, i vilken organisationer som företräder folkhögskolor och studieförbund är medlemmar. Enligt organisationens stadgar har Folkbildningsrådet i uppgift att sprida kunskap om folkbildningen och bevaka folkhögskolan som utbildningsform i utbildningssystemet. I dokument som antagits av organisationen ger Folkbildningsrådet anvisningar för folkhögskolornas studieomdömen och intyg *om behörighet för gymnasiestudier och högskole- eller yrkeshögskolestudier.*

Folkbildningsrådet är en ideell organisation, i vilken organisationer som företräder folkhögskolor och studieförbund är medlemmar. Enligt organisationens stadgar har Folkbildningsrådet i uppgift att sprida kunskap om folkbildningen och bevaka folkhögskolan som utbildningsform i utbildningssystemet. I dokument som antagits av organisationen ger Folkbildningsrådet anvisningar för folkhögskolornas studieomdömen och intyg.

9 §

En folkhögskola ska ha en ansvarig styrelse. Styrelsen får vara gemensam för flera folkhögskolor.

Allmänna kurser, avsedda främst för dem som saknar grundskole- och gymnasieutbildning, ska årligen utgöra minst 15 procent av verksamheten.

Till en allmän kurs som ger en behörighet motsvarande den som kan fås genom skolväsendet får endast den som fyller 18 år senast under det kalenderår kursen börjar eller som är äldre antas. Trots detta får en folkhögskola till undervisningen anta en yngre elev som går ett introduktionsprogram i gymnasieskolan.

Kraven på resultat av lärande på allmän kurs på grundskolenivå ska motsvara de krav som ställs på motsvarande utbildning inom grundskolan. Folkhögskolan ska till en elev, som efter genomförd allmän kurs på grundskolenivå bedöms kunna tillgodogöra sig studier på

gymnasial nivå, utfärda intyg om godkänt resultat från allmän kurs på grundskolenivå från folkhögskola.

Kraven på resultat av lärande på allmän kurs på gymnasial nivå ska motsvara de krav som ställs på motsvarande utbildning inom gymnasieskolan. Folkhögskolan ska till elev, som efter genomförd allmän kurs på gymnasial nivå uppnår de krav som ställs för grundläggande behörighet till högskolestudier enligt högskoleförordningen (1993:100) eller yrkeshögskolestudier enligt förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan, utfärda intyg om godkänt resultat från allmän kurs på gymnasial nivå från folkhögskola.

15 §

Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna ska kontinuerligt följa upp och utvärdera verksamheten i förhållande till de syften som anges i 1 § och de villkor som föreskrivits för att statsbidrag ska lämnas.

Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna ska, i enlighet med de riktlinjer som regeringen meddelar, lämna regeringen sådana sakuppgifter om verksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljning och utvärdering.

Folkbildningsrådet ska granska kvaliteten i utbildningen inom de allmänna kurserna och folkhögskolornas egna kvalitetsarbete när det gäller denna utbildning inklusive utfärdande av intyg. Kvalitetsgranskningen ska genomföras med utgångspunkt i en behovsanalys.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2017.
  2. Bestämmelserna i den nya lydelsen tillämpas första gången på intyg från utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2017.

1.2 Förslag till förordning om ändring av förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

Regeringen föreskriver att bilaga 2 till förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande ska ha följande lydelse.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2017.
2. Bestämmelserna i den nya lydelsen tillämpas första gången på intyg från utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2017.

Bilaga 2

Förteckning över nivåer på kvalifikationer vars resultat av lärande är författningsreglerat

Lydelse enligt SFS 2016:762

Nivå 2

Slutbetyg från grundskolan
 Slutbetyg från specialskolan
 Slutbetyg från kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå
 Gymnasiesärskolebevis från gymnasiesärskolan
 Gymnasiesärskolebevis från särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå
 Betyg från utbildning i svenska för invandrare kurs D, eller motsvarande utbildning som bedrivs vid folkhögskola
 Betyg från kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare kurs D, eller motsvarande utbildning som bedrivs vid folkhögskola

Nivå 4

Gymnasieexamen från gymnasieskolan
 Slutbetyg från ett fullständigt nationellt eller specialutformat program i gymnasieskolan
 Gymnasieexamen från kommunal vuxenutbildning
 Slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning

Föreslagen lydelse

Nivå 2

Slutbetyg från grundskolan
 Slutbetyg från specialskolan
 Slutbetyg från kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå
 Gymnasiesärskolebevis från gymnasiesärskolan
 Gymnasiesärskolebevis från särskild utbildning för vuxna på gymnasial

nivå

Betyg från utbildning i svenska för invandrare kurs D, eller motsvarande utbildning som bedrivs vid folkhögskola

Betyg från kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare kurs D, eller motsvarande utbildning som bedrivs vid folkhögskola

Intyg om godkänt resultat från allmän kurs på grundskolenivå från folkhögskola

Nivå 4

Gymnasieexamen från gymnasieskolan

Slutbetyg från ett fullständigt nationellt eller specialutformat program i gymnasieskolan

Gymnasieexamen från kommunal vuxenutbildning

Slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning

Intyg om godkänt resultat från allmän kurs på gymnasial nivå från folkhögskola

-----

2. Folkhögskolornas allmänna kurser och referensramarna för kvalifikationer för livslångt lärande

2.1 Det finns en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande

Europaparlamentet och rådet beslutade den 23 april 2008 om en rekommendation om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (rekommendation om EQF [European Qualifications Framework for lifelong learning], EUT C 111, 6.5.2008). Syftet med rekommendationen är att bidra till att modernisera utbildningssystemen inom Europa samt att stärka kopplingarna mellan utbildning och arbetsliv (ingresspunkt 13). Syftet med den europeiska referensramen, som finns intagen som bilaga II till rekommendationen, är att främja livslångt lärande och förbättra anställbarhet, rörlighet och social integrering för arbetstagare och studerande inom EU (ingresspunkt 12).

Den europeiska referensramen består av åtta nivåer som beskriver det resultat av lärande i form av kunskaper, färdigheter och kompetenser som är av betydelse för respektive nivå. Resultat av lärande är ett centralt begrepp i rekommendationen om EQF och kan uttryckas som det en individ vet, förstår och kan göra när en lärandeprocess är avslutad. Enligt rekommendationen definieras en kvalifikation som ett formellt resultat av en bedömnings- och valideringsprocess som ges när ett behörigt organ fastställer att en person har uppnått ett resultat av lärande som motsvarar fastställda kriterier (bilaga I till rekommendationen). Med kvalifikation avses således ett dokumenterat resultat av lärande i form av kunskaper, färdigheter och kompetenser, t.ex. utbildningsbevis, examen, certifikat och diplom.

Referensramen omfattar alla typer av kvalifikationer från såväl utbildningssystemet som arbetslivet. Referensramen beskriver inte enskilda personers meriter utan ska fungera som ett översättningsverktyg som på systemnivå kan beskriva olika kvalifikationer i form av resultat av lärande. Det innebär att den ska underlätta jämförelser mellan de kvalifikationer som utfärdas i olika medlemsstater. För att bidra till att skapa förtroende för de kvalifikationer som utfärdas rekommenderas medlemsstaterna att tillämpa de principer för kvalitetssäkring inom högre och yrkesinriktad utbildning som är framtagna till stöd för genomförandet av den europeiska referensramen för kvalifikationer (bilaga III till rekommendationen om EQF).

För att underlätta jämförelse mellan ländernas kvalifikationer bör medlemsstaterna införa nationella referensramar som kan kopplas till den europeiska referensramen. Detta ska ske genom att medlemsstaterna på ett tydligt sätt hänvisar nivåerna i de nationella referensramarna till de nivåer som anges i den europeiska referensramen i bilaga II till rekommendationen om EQF. Medlemsstaterna rekommenderas också att se till att alla nya bevis på kvalifikationer och Europassdokument som utfärdas

av behöriga myndigheter innehåller en tydlig hänvisning till den relevanta nivån i den europeiska referensramen för kvalifikationer. På så sätt kan man öka användarvänligheten och underlätta för arbetsgivare att förstå nivån på ett kvalifikationsbevis som en arbetssökande uppvisar.

Hur nivåerna i de nationella referensramarna förhåller sig till den europeiska referensramen ska beskrivas i s.k. referensrapporter som varje medlemsstat presenterar för den rådgivande gruppen för EQF. Denna grupp infördes när rekommendationen om EQF antogs. Gruppen ansvarar för den övergripande samordningen och enhetligheten och ska främja öppenheten i arbetet med att koppla de nationella referensramarna till den europeiska referensramen för kvalifikationer. Det ingår i gruppens uppdrag att diskutera och klargöra om skillnader i ländernas hänvisning av kvalifikationer i de nationella referensramarna till de nivåer som anges i den europeiska referensramen är innehållsmässigt motiverade eller inte. Gruppen har tagit fram gemensamma kriterier som alla länder använder för att strukturera sina nationella hänvisningsrapporter. Den rådgivande gruppen går igenom referensrapporterna och får möjlighet att lämna synpunkter på hur medlemsstaternas nationella kvalifikationsnivåer kopplas till kvalifikationsnivåerna i den europeiska referensramen. Det är varje medlemsstats ansvar att säkerställa att de i de nationella referensramarna på ett korrekt sätt hänvisar till den europeiska referensramen och att kontinuerligt uppdatera sin referensrapport samt att i det arbetet ta hänsyn till de diskussioner som förs i den rådgivande gruppen.

Europeiska kommissionen har inrättat en webbportal där medlemsstaternas referensrapporter och de nationella kvalifikationernas kopplingar till den europeiska referensramen offentliggörs (<http://ec.europa.eu/eqf>).

2.2 En nationell referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande har införts

I Sverige har rekommendationen genomförts genom föreskrifter på förordningsnivå. I förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande finns bestämmelser om en nationell referensram.

Den nationella referensramen innehåller i likhet med den europeiska referensramen åtta nivåer som finns i bilaga 1 till förordningen. En kvalifikation ska anses motsvara den nivå i referensramen som bäst överensstämmer med de kunskaper, färdigheter och kompetenser som kvalifikationen representerar. Kvalifikationer vars resultat av lärande är författningsreglerade motsvarar de nivåer som anges i bilaga 2 till förordningen (3 §). Den som utfärdar en kvalifikation som inte anges i bilaga 2 får ansöka om att få ett beslut om vilken nivå kvalifikationen motsvarar i referensramen. En förutsättning för att en kvalifikation ska kunna motsvara en nivå i referensramen är att den som utfärdar kvalifika-

tionen bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete där kvalitetssäkring av kvalifikationen ingår. Ansökan prövas av Myndigheten för yrkeshögskolan och ett beslut gäller i tio år (4 §).

Regleringen på förordningsnivå föregicks av en proposition i vilken föreslogs att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i lag skulle bemyndigas att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för en ansökan om att få ett beslut om vilken nivå en kvalifikation motsvarar i den nationella referensramen. I denna proposition, Vissa frågor med anledning av införande av en nationell referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (prop. 2014/15:107, bet. 2014/15:UbU15, rskr. 2014/15:264), behandlades även andra frågor som rör den nationella referensramen. I propositionen (s. 20 f.) konstateras att de kvalifikationer i det offentliga utbildningssystemet i Sverige som är författningsreglerade, kvalitetssäkrade och vilkas resultat av lärande anges i författningsregleringen uppfyller de krav på läranderesultat och kvalitetssäkring som ställs i rekommendationen om EQF. Eftersom kvalifikationerna är författningsreglerade och flera myndigheter ansvarar för utfärdandet av sådana kvalifikationer bör enligt propositionen regeringen vara den instans som fastställer nivån på sådana kvalifikationer.

Det anges dock i propositionen att det även finns kvalifikationer som tillhandahålls av offentliga aktörer som inte kan konstateras uppfylla kraven på läranderesultat och kvalitetssäkring utan föregående prövning. Anledningen är att det inte framgår av författningsregleringen vilka kunskaper, färdigheter och kompetenser som krävs för att få en sådan kvalifikation. Som exempel nämns i propositionen polisexamen som utfärdas av Polismyndigheten och utbildningar för den som vill bli brandman samt vidare- och påbyggnadsutbildningar inom räddningstjänst som tillhandahålls av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. På motsvarande sätt kan det inte utan föregående prövning konstateras att kvalifikationer som utfärdas av privata utbildningsanordnare uppfyller kraven på läranderesultat och kvalitetssäkring. För att bidra till att stärka kopplingarna mellan utbildning och arbetsliv samt underlätta validering bedömde regeringen att den som utfärdar en kvalifikation vars nivå inte fastställts av regeringen bör kunna ansöka om att få ett beslut om vilken nivå i den nationella referensramen kvalifikationen motsvarar (prop. 2014/15:107 s. 21).

I propositionen påpekas också att en inplacering av en kvalifikation i den nationella referensramen endast ger information om vilken nivå på kunskaper, färdigheter och kompetenser som kvalifikationen representerar, inte vilken omfattning eller inriktning som kvalifikationen har. En inplacering av en kvalifikation på en viss nivå innebär inte heller att en enskild som har en sådan kvalifikation automatiskt uppfyller behörighetskraven för tillträde till högre utbildning (s. 14 f.).

Ett krav för att en kvalifikation ska kunna inplaceras i bilaga 2 till förordningen om referensram är således att det är fråga om en kvalifikation vars resultat av lärande är författningsreglerat (3 §). Två kvalifikationer vars resultat av lärande tidigare inte var författningsreglerat är yrkeshögskoleexamen och kvalificerad yrkeshögskoleexamen. Genom ändringar i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan som trädde i kraft den 1 februari 2016 författningsreglerades de krav på resultat av lärande som ska vara uppfyllda för att sådana kvalifikationer ska kunna utfärdas (se 2 kap. 13 och 14 §§). Efter ändringar i förordningen om referensramen anges i förordningens bilaga 2 att dessa kvalifikationer motsvarar nivå 5 respektive 6.

2.3 Folkbildningsrådet vill att det ska anges i förordningen om den nationella referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande vilken nivå intygen från de allmänna kurserna motsvarar

Folkbildningsrådet har den 28 augusti 2015 kommit in med en begäran (U2015/04257/UF) om att folkhögskolornas allmänna kurser ska författningsregleras, så att det i bilaga 2 till förordningen om referensram ska kunna anges vilken nivå intygen från kurserna motsvarar. Folkbildningsrådet föreslår att kvalifikationer som är resultat av allmän kurs på grundskolenivå ska anses motsvara nivå 2 i förteckningen och att kvalifikationer som är resultat av allmän kurs på gymnasienivå ska anses motsvara nivå 4 i samma förteckning.

2.4 Närmare om folkhögskolornas allmänna kurser

Folkhögskolornas allmänna kurser utgör alternativ till gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning på olika nivåer. Sökande med kort tidigare skolutbildning ges i regel företräde till allmän kurs. Allmänna kurser ska utgöra minst 15 procent av en folkhögskolas verksamhet. Endast den som är 18 år eller äldre antas till utbildningen. Trots detta får en yngre elev, som går ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, antas till undervisningen (se 9 § förordningen [2015:218] om statsbidrag till folkbildningen).

Folkhögskolorna är inte bundna till centralt fastställda läroplaner utan arbetar efter egna verksamhetsplaner. Universitets- och högskolerådet anger i sina föreskrifter (UHRS 2014:1) vilka krav som ställs på utbildning vid folkhögskola för att den ska ge grundläggande behörighet till universitet och högskolor och Myndigheten för yrkeshögskolan anger i sina föreskrifter (MYHFS 2013:4) vilka krav som ställs på samma utbildning för att den ska ge behörighet till yrkeshögskolan.

Folkbildningsrådet ger anvisningar för folkhögskolornas studieomdömen och intyg om behörighet för gymnasiestudier och högskole- eller yrkeshögskolestudier (4 § förordningen om statsbidrag till folkbildningen). Enligt dessa är det skolan som avgör vilka kunskaper som berättigar till omdöme. Som en vägledande princip ska dock gälla att en

elev vid allmän kurs som går heltidskurser om minst 30 veckor har rätt att få ett studieomdöme, som bygger på en helhetsbedömning av elevens studieförmåga. När en elev som går allmän kurs på gymnasial nivå har studerat i tillräcklig omfattning och fått ett godkänt resultat har eleven rätt att få ett intyg av folkhögskolan om att eleven har uppnått kunskaper som motsvarar gymnasieskolans kursinnehåll. En elev som med ett godkänt resultat har slutfört allmän kurs på grundskolenivå har rätt att få ett intyg av folkhögskolan om att eleven har förutsättningar att tillgodogöra sig kunskaper på gymnasienivå. Den så kallade motsvarandebedömningen innebär att det finns utrymme att anpassa organisation, innehåll och arbetsformer efter deltagarna och folkhögskolornas särart.

2.5 De allmänna kurserna är idag författningsreglerade endast till viss del

I förordningen om statsbidrag till folkbildningen finns viss reglering avseende folkhögskolornas allmänna kurser. Bestämmelserna innebär att ett villkor för statsbidrag till folkhögskolor är att allmänna kurser, avsedda främst för dem som saknar grundskole- eller gymnasieutbildning, årligen ska utgöra minst 15 procent av verksamheten (9 § andra stycket). Vidare föreskrivs att till en allmän kurs som ger behörighet motsvarande den som kan fås inom skolväsendet får endast den som fyller 18 år senast under det kalenderår kursen börjar eller som är äldre antas. Det är dock möjligt att anta en yngre elev, som går ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, till utbildningen (9 § tredje stycket). När det gäller intyg från allmän kurs anges i en upplysningsbestämmelse att Folkbildningsrådet ger anvisningar för folkhögskolornas studieomdömen och intyg om behörighet för gymnasiestudier och högskole- eller yrkeshögskolestudier (4 §).

Ytterligare krav för statsbidrag är enligt förordningen att Folkbildningsrådet kontinuerligt ska följa upp och utvärdera verksamheten i förhållande till de syften som anges och de villkor som föreskrivs för att statsbidrag ska lämnas (15 § första stycket). Folkbildningsrådet ska även i enlighet med de riktlinjer som regeringen meddelar, lämna regeringen sådana sakuppgifter om verksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljning och utvärdering (15 § andra stycket).

För att nivån på en kvalifikation ska kunna anges i bilaga 2 till förordningen om referensram, krävs att den är författningsreglerad, kvalitetssäkrad och att dess resultat av lärande anges i författningsregleringen. För att det i förordningen om referensram ska kunna fastställas vilken nivå intygen från folkhögskolornas allmänna kurser på grundskolenivå respektive gymnasial nivå motsvarar, krävs det att det författningsregleras vilket resultat av lärande som ska ha uppnåtts för att sådana intyg ska kunna utfärdas. Det krävs även en tydligare reglering av ansvaret för kvalitetssäkring av de allmänna kurserna inklusive utfärdande av intyg.

3. Vissa författningsändringar bör göras för att intygen från de allmänna kurserna ska kunna nivåplaceras i förordningen om den nationella referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande

Förslag: Som villkor för statsbidrag till folkhögskolor ska i förordningen om statsbidrag till folkbildningen anges att

1. det för de allmänna kurserna ska gälla krav på resultat av lärande som motsvarar de krav som ställs på motsvarande utbildning inom grundskolan respektive gymnasieskolan,

2. en folkhögskola ska utfärda ett intyg till elever som efter genomförd utbildning på grundskole- respektive gymnasial nivå bedöms kunna tillgodogöra sig studier på gymnasial nivå respektive uppnår de krav som ställs för grundläggande behörighet till högskolestudier eller yrkeshögskolestudier, och

3. intygen ska benämnas intyg om godkänt resultat från allmän kurs på grundskolenivå från folkhögskola respektive intyg om godkänt resultat från allmän kurs på gymnasial nivå från folkhögskola.

I förordningen ska också Folkbildningsrådets roll i arbetet med kvalitetssäkring av folkhögskolornas allmänna kurser, inklusive utfärdandet av kvalifikationerna, tydliggöras.

Förordningen om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande ska ändras så att det i bilaga 2 till förordningen anges att intyg om godkänt resultat från allmän kurs på grundskolenivå från folkhögskola motsvarar nivå 2 och att intyg om godkänt resultat från allmän kurs på gymnasial nivå från folkhögskola motsvarar nivå 4.

Skälen för förslaget

Allmän kurs vid folkhögskola är en väl etablerad och över landet utbredd utbildning som riktar sig till en omfattande målgrupp. Genom allmän kurs kan många i målgruppen som har behov av den stödjande pedagogik som är utmärkande för utbildningen vid en folkhögskola få sådana kunskaper som de inte har fått i grundskola eller gymnasieskola och som krävs för att de ska kunna tillgodogöra sig studier på gymnasial nivå eller för att uppnå de krav som ställs för grundläggande behörighet till högskolestudier eller yrkeshögskolestudier. Regeringen konstaterade i propositionen angående införandet av den nationella referensramen att det är betydelsefullt att den svenska nationella referensramen kan inkludera kvalifikationer även utanför det formella utbildningssystemet för att referensramen ska ge en samlad bild av de olika kvalifikationer som ges ut i Sverige (prop. 2014/15:107, s. 13 f.).

Att studier på allmän kurs kan ge behörighet till gymnasiestudier eller eftergymnasiala studier framgår redan av dagens reglering. Det kan dock vara värdefullt för en elev i olika sammanhang att intyg från allmän kurs kan inplaceras i den nationella referensramen. Det är också en fördel både för eleven och folkhögskolan att kvalifikationsnivån kan tydliggöras

i internationella sammanhang genom den nationella referensramens koppling till den europeiska referensramen för kvalifikationer.

Resultatet av lärande bör författningsregleras

Visserligen kan Myndigheten för yrkeshögskolan efter ansökan besluta vilken nivå i referensramen som de allmänna kurserna motsvarar. Med hänsyn till att ett fyrtiotal av folkhögskolorna är offentligägda med landsting och regioner som huvudmän och att utbildningen finansieras med statsbidrag framstår det dock som lämpligare att intygen från allmän kurs nivå placeras direkt i bilaga 2 till förordningen om referensram. För att så ska kunna ske måste de krav på resultat av lärande, som måste vara uppfyllda för att ett intyg om godkänt resultat på allmän kurs ska kunna utfärdas av en folkhögskola, författningsregleras. Av dessa skäl föreslås att nämnda resultat av lärande författningsregleras.

Närmare om hur resultatet av lärande bör författningsregleras

Resultatet av lärande när det gäller intyg från allmänna kurser bör regleras i 9 § förordningen om statsbidrag till folkbildningen. För att statsbidrag ska beviljas ska kravet på resultat av lärande för de allmänna kurserna motsvara de krav som ställs på motsvarande utbildning inom grundskolan respektive gymnasieskolan. Vidare ska en folkhögskola utfärda ett intyg till en elev som efter genomförd utbildning bedöms kunna tillgodogöra sig studier på gymnasial nivå eller uppnår de krav som ställs för grundläggande behörighet till högskolestudier eller yrkeshögskolestudier. Med hänsyn till att referensramen är konstruerad så att en inplacering av en kvalifikation på en viss nivå inte innebär att en enskild som har en sådan kvalifikation automatiskt uppfyller behörighetskraven för tillträde till högre utbildning (prop. 2014/15:107 s. 14 f.) bör intygen inte ha en sådan benämning som fokuserar på behörighetsfrågan när det gäller högre studier. Intygen bör istället benämnas intyg om godkänt resultat från allmän kurs på grundskolenivå från folkhögskola respektive intyg om godkänt resultat från allmän kurs på gymnasial nivå från folkhögskola.

Eftersom förslaget innebär att beteckningarna på intygen från folkhögskolans allmänna kurser ändras bör en formulering i 4 § förordningen om statsbidrag, som hänvisar till de nuvarande beteckningarna, utgå.

Folkbildningsrådets ansvar för kvalitetssäkring bör förtydligas i regleringen

I rekommendationen om EQF uppmanas medlemsstaterna bl.a. att främja och tillämpa de principer för kvalitetssäkring inom utbildning som anges i bilaga III till rekommendationen om EQF när kvalifikationer kopplas till den europeiska referensramen för kvalifikationer. En princip som anges är att kvalitetssäkring bör ingå i den interna förvalt-

ningen av utbildningsinstitutioner och omfatta sammanhang, insatser, processer och prestationer med betoning på prestationer, däribland resultat av lärande. Vidare anges vissa inslag som bör ingå i ett system av kvalitetssäkring, bl.a. tydliga och mätbara mål och standarder, riktlinjer för genomförande, inbegripet medverkan från intressenternas sida, tillräckliga resurser, konsekventa utvärderingsmetoder som kopplar samman självbedömning och extern granskning samt brett tillgängliga utvärderingsresultat.

Som nämnts ovan har regeringen i ett tidigare lagstiftningsärende konstaterat att de kvalifikationer i det svenska offentliga utbildningssystemet, som är författningsreglerade, kvalitetssäkrade och vilkas resultat av lärande anges i författningsregleringen, uppfyller de krav på läranderesultat och kvalitetssäkring som ställs i rekommendationen om EQF (prop. 2014/15:107, s. 20f). För att det ska vara lämpligt att författningsreglera resultatet av lärande på folkhögskolans allmänna kurser på grundskole- och gymnasial nivå bör därför ett kvalitets-säkringsarbete som lever upp till kraven i bilaga III till rekommendationen om EQF bedrivas även i fråga om de kurserna.

Folkhögskolorna ska själva bedriva kvalitetssäkringsarbete. Folkbildningsrådet, som bl.a. prövar frågor om fördelning av statsbidrag mellan folkhögskolor, övervakar och granskar redan idag folkhögskolornas kvalitetsarbete. I 4 § förordningen om statsbidrag till folkbildningen har det tagits in en upplysning om att Folkbildningsrådet i dokument som har antagits av organisationen ger anvisningar för folkhögskolornas studieomdömen och intyg om behörighet för gymnasiestudier och högskole- eller yrkeshögskolestudier. Som nämnts ovan bör den formulering i 4 § som tar sikte på de nuvarande benämningarna på intygen utgå. Av Folkbildningsrådets statsbidragsvillkor för folkhögskolorna framgår vidare att folkhögskolorna i sina årsredovisningar ska beskriva sitt systematiska kvalitetsarbete.¹ Enligt 15 § förordningen om statsbidrag till folkbildningen har Folkbildningsrådet i uppgift att kontinuerligt följa upp och utvärdera verksamheten i förhållande till de syften och de villkor som föreskrivits för att statsbidrag ska lämnas. Folkbildningsrådet ska enligt 15 §, i enlighet med de riktlinjer som regeringen meddelar, lämna regeringen sådana sakuppgifter om verksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljning och utvärdering. Folkbildningsrådet har även av regeringen fått i uppdrag att under 2016 granska kvaliteten i utbildningen på de allmänna kurserna.²

Folkbildningsrådets uppgifter som avser kvalitetsarbete på de allmänna kurserna kan dock förtydligas ytterligare. Därför föreslås att den paragraf i förordningen om statsbidrag till folkbildningen som handlar om

¹ Statsbidragsvillkor för folkhögskolor och studieförbund 2016 fastställda av Folkbildningsrådets styrelse 2015-11-04.

² Riktlinjer för 2016 för Folkbildningsrådet i fråga om användning av anslaget 14:1 Bidrag till Folkbildningen och anslaget 14:3 Särskilda insatser inom folkbildningen inom utgiftsområde 17 (regeringsbeslut 2015-12-18).

uppföljning och utvärdering (15 §) kompletteras med att Folkbildningsrådet ska granska kvaliteten i utbildningen inom de allmänna kurserna och folkhögskolornas eget kvalitetsarbete av utbildningen inklusive utfärdandet av intyg. Genom detta förtydligande får kvalitetssäkringsarbetet avseende folkhögskolornas allmänna kurser på grundskole- och gymnasial nivå anses uppfylla kraven i bilaga III till rekommendationen om EQF.

En ändring i förordningen om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande bör göras

Föreslagna ändringar medför att förutsättningarna är uppfyllda för att nivåplacera intyg om godkänt resultat från allmän kurs på grundskolenivå från folkhögskola respektive intyg om godkänt resultat från allmän kurs på gymnasial nivå från folkhögskola i bilaga 2 till förordningen om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. Den förstnämnda kvalifikationen bör anges motsvara nivå 2 och den sistnämnda kvalifikationen bör anges motsvara nivå 4. I referensramens kvalifikationsnivå 2 ingår bl.a. slutbetyg från grundskolan och i nivå 4 ingår bl.a. gymnasieexamen från gymnasieskolan.

4. Ikraftträdande

Förslag: Förordningsändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2017. Bestämmelserna i den nya lydelsen av förordningen om statsbidrag till folkbildningen ska tillämpas första gången på intyg från utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2017.

Skälen för förslaget: Det är angeläget att ändringarna träder i kraft så snart som möjligt, så att de nya bestämmelserna kan tillämpas på intyg från utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2017.

5. Konsekvenser

5.1 Konsekvenser för Myndigheten för yrkeshögskolan

De föreslagna förändringarna medför att Myndigheten för yrkeshögskolan inte kommer att behöva pröva ansökningar från folkhögskolor om beslut om nivåplacering av allmänna kurser. Eftersom utgångspunkten är att ansökningsavgiften ska motsvara kostnaderna som uppstår i anledning av ansökningarna bedöms de föreslagna förändringarna inte få några ekonomiska konsekvenser som skulle motivera en ändring av anslagen till myndigheten.

5.2 Konsekvenser för Folkbildningsrådet

I förslaget förtydligas Folkbildningsrådets uppgifter i fråga om granskning av kvaliteten i utbildningen inom de allmänna kurserna och folk-

högskolornas egna kvalitetsarbete. Folkbildningsrådet har redan i dag en aktiv roll i arbetet med att främja kvalitetsarbete inom folkhögskolorna. Folkbildningsrådet genomför också en systematisk granskning av om folkhögskolorna uppfyller villkoren för statsbidraget till folkbildningen, vilket omfattar hur folkhögskolorna genomför de allmänna kurserna. Att dessa uppgifter, som redan i dag genomförs, får en tydligare reglering borde inte leda till några större merkostnader. I vart fall bör eventuella merkostnader rymmas inom befintliga anslag.

5.3 Konsekvenser för folkhögskolorna

De föreslagna förändringarna medför att folkhögskolorna inte kommer att behöva ansöka om beslut om nivåplacering av intygen från allmänna kurser. Det innebär att kostnader för administration avseende ansökningsprocessen och för ansökningsavgift inte kommer att uppstå. Förslaget påverkar inte anslagen till folkhögskolorna. Dessa kommer att ha fördel av att nivåplaceringen av intygen från folkhögskolans allmänna kurser underlättar jämförbarheten av kvalifikationer i den nationella och europeiska referensramen.

5.4 Konsekvenser för folkhögskolornas elever

De föreslagna förändringarna bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser för folkhögskolornas elever. Eleverna kommer att ha fördel av att nivåplaceringen av intygen från folkhögskolans allmänna kurser underlättar jämförbarheten av kvalifikationer i den nationella och europeiska referensramen.

5.5 Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

Ett fyrtiotal av folkhögskolorna är offentligägda med landsting och regioner som huvudmän. Eftersom den förtydligade författningsregleringen av allmän kurs inte har någon betydelse för hur utbildningen på allmän kurs genomförs, har de föreslagna ändringarna inte några konsekvenser för den kommunala självstyrelsen.